

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הדרשה על ההר: בין הברית החדשה לאבות הכנסייה - 24838

תאריך עדכון אחרון 15-08-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יונתן מוס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yonsmoss@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב', 10:30-12:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הסמינר יעסוק באחד הטקסטים המוכרים והחשובים ביותר בנצרות. הדרשה על ההר בבשורה ע"פ מתי (פרקים ה'ז') פותחת בסדרת ה"אשרי" המפורסמים ("אשרי עניי הרוח, כי להם מלכות השמיים" וכו') ומכילה, בין השאר, את "תפילת האדון" ("אבינו שבשמים, יתקדש שמך"). במחצית הראשונה של הסמינר נקרא בעיון את הדרשה במתי ואת מקבילותיה בבשורות האחרות ובמחצית השנייה נקרא מבחר התייחסויות לדרשה בכתביהם של אבות הכנסייה בין המאות השנייה לרביעית. לצד קריאת המקורות ביוונית נעניין גם במספר סוגיות בספרות המחקרית הקשורות לניתוח הדרשה והבנתה בהקשרה ההיסטורי.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה סטודנטים יהיו מסוגלים לקרוא את הדרשה על ההר ואת מקבילותיה בברית החדשה ביוונית, לנתח את ההבדלים בין הגרסאות השונות לאור המחקר הסינופטי, למצב את הדרשה בהקשר הכללי יותר של ישו ההיסטורי ותקופתו וראשית הנצרות. כמו כן, סטודנטים יהיו מסוגלים לנתח את התקבלות הדרשה במזרח ובמערב במאות השנייה עד הרביעית.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

שיעור 1 (23.10.17): מסגור: ההר והמישור

מתי 4.17-25, 5.1-2 לוקס 6.12-19

Jindřich Mánek, "On the Mount—On the Plain," *Novum Testamentum* 9 (1967), 124-131.

שיעור 2 (30.10.17): ה'מקריזמים' ו'מלח הארץ'

מתי 5.3-16 לוקס 6.20-26, 14.26-35, 8.16-18 מרקוס 9.49-50, 4.21-23

- Hermann Lichtenberger, "Makarisms in Matt. 5.3ff. in their Jewish Context," in Hans Jürgen Becker and Serge Ruzer, eds., *The Sermon on the Mount and its Jewish Setting* (*Cahiers de la Revue Biblique* 60; Paris: J. Gabalda, 2005), 40-56.

שיעור 3 (6.11.17): מעמד התורה וה'אנטיתזה' הראשונה: רצח

מתי 5.17-26 לוקס 16.13-17, 12.57-59

דוד פלוסר, *יהדות ומקורות הנצרות* (תל אביב: ספרית פועלים, 1979), 226-234 (ה'תורה' בדרשה על ההר).

Matthew Thiessen, "Abolishers of the law in early Judaism and Matthew 5.17-20," *Biblica* 93(2012) 543-556.

שיעור 4 (13.11.17): שאר ה'אנטיתיות': ניאוף, גירושין, שבועה, תגמול, אהבה
מתי 5.27-48, 19.1-12 לוקס 16.18, 6.27-36 מרקוס 10.1-12

Serge Ruzer, "'Love your Enemy' Precept in the Sermon on the Mount in the Context of Early Jewish Exegesis: A New Perspective," *Revue Biblique* 111 (2004), 193-208.

שיעור 5 (20.11.17): צדיקות כלפי פנים וחוץ ותפילת האדון
מתי 11.1-4, 10.38-42 לוקס 6.1-18

Brian J. Wright, "Greek Syntax as a Criterion of Authenticity: A New Discussion and Proposal," *Catholic Biblical Quarterly* (&eq;CBQ) 74 (2012), 84-100.

שיעור 6 (27.11.17): אוצרות, עיניים, אדונים וחרדות
מתי 6.19-34 לוקס 12.22-34, 11.34-36, 16.13-15

Candida R. Moss, "Blurred Vision and Ethical Confusion: The Rhetorical Function of Matthew 6:22-23," *CBQ* 73 (2011), 757-776.

שיעור 7 (4.12.17): שאר הדרשה

מתי 7.1-29, 8.1 לוקס 6.37-49, 7.1, 4.31, 11.9-13, 13.23-25

Alan Kirk, "'Love Your Enemies,' the Golden Rule, and Ancient Reciprocity," *Journal of Biblical Literature* 122 (2003), 667-686.

שיעור 8 (11.12.17): הדים לדרשה על ההר בספרות הנוצרית המוקדמת
תורת שניים עשר השליחים (ה'דידכה'), 1-6, 8.

John W. Welch, "From the Sermon on the Mount to the Didache," in J.A. Draper and C.N. Jefford, eds., *The Didache: A Missing Piece of the Puzzle in Early Christianity* (Atlanta: SBL Press, 2015), 335-362.

שיעור 9 (18.12.17): התקבלות תפילת האדון במאה השלישית: השוואה בין מזרח למערב
אוריגנס, על תפילת האדון 18-19

שיעור 10 (25.12.17): לא מתקיים שיעור (חג המולד)

שיעור 11 (1.1.18):

אוריגנס, על תפילת האדון 21-22

Junghoó Kwon, "Cyprian, Origen and the Lord's Prayer: Theological Diversities between Latin West and Greek East in the Third Century," *Asia Journal of Theology* 26 (2012), 56-87.

שיעור 12 (8.1.18):

אוריגנס, על תפילת האדון 27

שיעור 13 (15.1.18): תוצאות מהפכת המאה הרביעית בראי דרשות גרגוריוס מניסה על המקריסמים
גרגוריוס מניסה, דרשות על המקריסמים דרשה 1 (חלק)

שיעור 14 (22.1.18):

גרגוריוס מניסה, דרשות על המקריסמים, דרשה 6 (חלק)

G.E. Gould, "Basil of Caesarea and Gregory of Nyssa on the Beatitudes," *Studia Patristica* 22 (1989), 14-22.

חומר חובה לקריאה:

- שיעור 1 (23.10.17): מסגור: ההר והמישור
מתי 4.17-25, 5.1-2 לוקס 6.12-19
Jindřich Mánek, "On the Mount—On the Plain," *Novum Testamentum* 9 (1967), 124-131.
- שיעור 2 (30.10.17): ה'מקריזמים' ו'מלח הארץ'
מתי 5.3-16 לוקס 6.20-26, 14.26-35, 8.16-18 מרקוס 9.49-50, 4.21-23
- Hermann Lichtenberger, "Makarisms in Matt. 5.3ff. in their Jewish Context," in Hans Jürgen Becker and Serge Ruzer, eds., *The Sermon on the Mount and its Jewish Setting* (*Cahiers de la Revue Biblique* 60; Paris: J. Gabalda, 2005), 40-56.
- שיעור 3 (6.11.17): מעמד התורה וה'אנטיתזה' הראשונה: רצח
מתי 5.17-26 לוקס 16.13-17, 12.57-59
דוד פלוסר, יהדות ומקורות הנצרות (תל אביב: ספרית פועלים, 1979), 226-234 (ה'תורה' בדרשה על ההר).
- Matthew Thiessen, "Abolishers of the law in early Judaism and Matthew 5.17-20," *Biblica* 93(2012) 543-556.
- שיעור 4 (13.11.17): שאר ה'אנטיתזות': ניאוף, גירושין, שבועה, תגמול, אהבה
מתי 5.27-48, 19.1-12 לוקס 16.18, 6.27-36 מרקוס 10.1-12
Serge Ruzer, "'Love your Enemy' Precept in the Sermon on the Mount in the Context of Early Jewish Exegesis: A New Perspective," *Revue Biblique* 111 (2004), 193-208.
- שיעור 5 (20.11.17): צדיקות כלפי פנים וחוץ ותפילת האדון
מתי 6.1-18 לוקס 10.38-42, 11.1-4
Brian J. Wright, "Greek Syntax as a Criterion of Authenticity: A New Discussion and Proposal," *Catholic Biblical Quarterly* (&eq;CBQ) 74 (2012), 84-100.
- שיעור 6 (27.11.17): אוצרות, עיניים, אדונים וחרדות
מתי 6.19-34 לוקס 12.22-34, 11.34-36, 16.13-15
Candida R. Moss, "Blurred Vision and Ethical Confusion: The Rhetorical Function of Matthew 6:22-23," *CBQ* 73 (2011), 757-776.
- שיעור 7 (4.12.17): שאר הדרשה
מתי 7.1-29, 8.1 לוקס 6.37-49, 7.1, 4.31, 11.9-13, 13.23-25
Alan Kirk, "'Love Your Enemies,' the Golden Rule, and Ancient Reciprocity," *Journal of Biblical Literature* 122 (2003), 667-686.
- שיעור 8 (11.12.17): הדים לדרשה על ההר בספרות הנוצרית המוקדמת
תורת שניים עשר השליחים (ה'דידכה'), 1-6, 8.
John W. Welch, "From the Sermon on the Mount to the Didache," in J.A. Draper and C.N. Jefford, eds., *The Didache: A Missing Piece of the Puzzle in Early Christianity* (Atlanta: SBL Press, 2015), 335-362.
- שיעור 9 (18.12.17): התקבלות תפילת האדון במאה השלישית: השוואה בין מזרח למערב
אוריגנס, על תפילת האדון 18-19

שיעור 10 (25.12.17): לא מתקיים שיעור (חג המולד)

שיעור 11 (1.1.18):

אוריגנס, על תפילת האדון 21-22

Junghoó Kwon, "Cyprian, Origen and the Lord's Prayer: Theological Diversities between Latin West and Greek East in the Third Century," *Asia Journal of Theology* 26 (2012), 56-87.

שיעור 12 (8.1.18):

אוריגנס, על תפילת האדון 27

שיעור 13 (15.1.18): תוצאות מהפכת המאה הרביעית בראי דרשות גרגוריוס מניסה על המקריסמים גרגוריוס מניסה, דרשות על המקריסמים דרשה 1 (חלק)

שיעור 14 (22.1.18):

גרגוריוס מניסה, דרשות על המקריסמים, דרשה 6 (חלק)

G.E. Gould, "Basil of Caesarea and Gregory of Nyssa on the Beatitudes," *Studia Patristica* 22 (1989), 14-22.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 25 %

הגשת עבודה 75 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

נדרשת ידיעת יוונית עתיקה ברמה של לפחות שנת מכינה אחת.